

Colecția Viața în Hristos
Seria Hagiographica

2

SFÂNTUL NICODIM AGHIORITUL

NOUL MARTIROLOGHION

Colecția *Viața în Hristos*. Seria *Hagiographica*
este coordonată de Pr. dr. Dragoș Bahrim

Colecția Viața în Hristos

Seria Hagiographica

2

SFÂNTUL NICODIM AGHIORITUL

NOUL MARTIROLOGHION

**Adică pătimirile noilor mucenici care,
după căderea Constantinopolului, au mărturisit
credința ortodoxă în diferite locuri și timpuri**

Traducere din limba greacă veche
de Mircea Ștefan

Ediție îngrijită de Pr. Dragoș Bahrim

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA

Iași, 2016

CUPRINS

Nota traducătorului	11
Prolog	13
Sfântul Mucenic Ioan din Trapezunt, care a pătitit în Cetatea Albă	45
Sfântul Mucenic Gheorghie, care a pătitit în Sofia	50
Cuviosul Mucenic Iacov, dimpreună cu doi ucenici de-ai lui, Iacov diaconul și Dionisie monahul	67
Sfântul Mucenic Ioan din Ioannina	78
Cuviosul Mucenic Macarie Dionisiatul	89
Cuviosul Mucenic Ioasaf Dionisiatul	91
Sfântul Mucenic Mihail Mavrudis	92
Cuviosul Mucenic Nicodim de la Meteora	103
Sfântul Mucenic Teofan	103
Sfântul Mucenic Dimitrie strungarul	105
Sfântul Mucenic Ioan Kulikas	106
Sfântul Mucenic Duca croitorul	107
Cuviosul Mucenic Damian Filotheitul	109
Sfântul Mucenic Ioan calfa	111
Sfântul Mucenic Macarie din Kios (Bithynia), care a pătitit în Prousa	114
Sfântul Sfințit Mucenic Serafim din Fanar	114
Sfântul Mucenic Nicolae din Metsovo, care a pătitit în Trikala	122
Sfântul Mucenic Teofil	125
Sfântul Mucenic Marcu din Creta, care a pătitit în Smirna	127

Sfântul Mucenic Iordan din Trapezunt	129
Sfântul Mucenic Ioan croitorul din insula Thasos	131
Sfântul Mucenic Simeon bijutierul din Trapezunt	133
Sfântul Mucenic Atanasie ieromonahul din Sparta (Pisidia), care a pătimit în Moudania	135
Sfântul Mucenic Anastasie din Nafplio	135
Sfântul Mucenic Nicolae Caraman din Smirna	137
Sfântul Sfințit Mucenic Partenie al III-lea, patriarhul Constantinopolului	139
Sfântul Mucenic Dimitrie din Filadelfia Asiei Mici	142
Sfântul Sfințit Mucenic Gavriil al II-lea, patriarhul Constantinopolului, care a pătimit în Prusa	146
Sfântul Sfințit Mucenic Gavriil, arhiepiscopul Serbiei, care a pătimit în Prusa	148
Sfântul Mucenic Ioan Valahul	150
Sfântul Mucenic Ioan, căpitan de corabie, care a pătimit în insula Kos	152
Sfântul Mucenic Atanasie din Kios	154
Sfântul Mucenic Nicolae băcanul, care a pătimit în Constantinopol	156
Cuviosul Mucenic Gavriil, care a pătimit în Constantinopol	163
Sfântul și slăvitul Cuvios Mucenic Ciprian cel Nou, care a pătimit în Constantinopol	166
Sfântul Mucenic Triandafil, marinarul din Zagoras, care a pătimit în Constantinopol	174
Sfântul Mucenic Stamatie din Volos	174
Sfântul Mucenic Anghel, care a pătimit în Constantinopol	177
Cuviosul Mucenic Damaschin Lavriotul	183
Sfântul Mucenic Ahmed, scribul defterdarului Pat Sourounis, care a pătimit în Constantinopol	188
Sfântul Pavel Rusul libertul	189
Sfântul Sfințit Mucenic Zaharia, mitropolitul Corintului	193
Sfântul Mucenic Iosif din Alep - Siria	195

Sfântul Mucenic Ilie Ardounis, care a pătit în Kalamata	197
Sfântul Mucenic Gheorghe Paizanos, croitorul din Mitilene, care a pătit în Constantinopol	200
Cuviosul Mucenic Roman Kafsokalivitul, care a pătit în Constantinopol	200
Sfântul Sfințit Mucenic Roman Lachedemonul, din satul Diminitzis, care a pătit pentru Hristos în Constantinopol	204
Sfântul Mucenic Atanasie din Attalia, care a pătit în Smirna	204
Sfântul Mucenic Auxentie, care a pătit în Constantinopol	206
Cuviosul Mucenic Nicodim	212
Sfânta Muceniță Arghira	215
Sfântul Mucenic Sava Samoladas din Nigdi, care a fost decapitat pentru dreapta credință în Constantinopol	217
Cuviosul Mucenic Pahomie, care a pătit în Uşak, Filadelfia	217
Sfântul Mare Mucenic Nichita din Nisyros, care a pătit în Chios	222
Sfântul Sfințit Mucenic Constantie Rusul	231
Sfântul Sfințit Mucenic Anastasie	233
Sfântul Mucenic Hristo grădinarul	235
Sfânta Muceniță Chirana	237
Sfântul Mucenic Gheorghe Cipriotelul	242
Sfântul Mare Mucenic Nicolae cel Nou, care a pătit în insula Chios	245
Sfântul Mucenic Dima	255
Sfânta Muceniță Achilina	259
Sfântul Mucenic Panaghiotis Cezareul, care a pătit în Constantinopol	263
Sfântul Mucenic Mihail grădinarul, care a pătit în Atena	263
Sfântul Mucenic Zorz Georgianul, care a pătit în Mitilene	266

Sfântul Sfințit Mucenic Damaschin de la Hilandar	268
Sfântul Mucenic Mihail, care a pățimit în Smirna	270
Sfântul Mucenic Ioan din Monemvasia	272
Sfântul Mucenic Antonie Atenianul	275
Sfântul Mucenic Atanasie	280
Sfântul Mucenic Hristodul, care a pățimit în Tesalonic	285
În anul 1777 a pățimit în Ancira, pentru credința în Domnul nostru Iisus Hristos, închinătorul Anastasie, care era din același oraș, fiu al unui creștin pe nume Hagi-Iovannou	288
Sfântul Sfințit Mucenic și întocmai cu Apostolii Cosma	288
Sfântul Mucenic Zaharia, care a pățimit în Paleopatra	302
Sfântul Mucenic Dimitrie, care a pățimit în Constantinopol	308
Sfântul Mucenic Hagi-Teodor din Mitilene	311
Sfântul Ioan Bulgarul	314
Sfântul Mucenic Manuil Cretanul, care a pățimit în insula Chios	315
Sfântul Mucenic Miron Cretanul	318
Sfântul Slăvit Mucenic Alexandru, care a pățimit în Smirna	321
Sfântul Mucenic Anastasie Bulgarul, care a pățimit în Tesalonic	328
Sfântul Mucenic Polidor, care a pățimit în Noul Efes	332
Sfântul Mucenic Hagi-Gheorghe, care a pățimit în Karatzasou	334
Sfântul Mucenic Teodor Vizantiul, care a pățimit în Mitilene	347
Sfânta Muceniță Hrisi	364
Sfântul Mucenic Nicolae, care a pățimit în Magnisia	368

ANEXA 1

Viața și petrecerea Cuviosului Părintelui nostru Acachie cel Nou scrisă de ucenicul lui, ieromonahul Iona	373
Serafim Thyepolou Despre minunea Sfântului Arhanghel Gavriil, ce s-a săvârșit în Sfântul Munte Athos, adică despre Imnul Arhanghelului, „Cuvine-se cu adevărat	388

ANEXA 2

Viața și pătimirea Sfântului Nou Mucenic Constantin, cel din neamul agarenilor, care a pățimit în Kydonia și s-a săvârșit în Constantinopol	393
Sfântul Mucenic Gheorghie cel Nou	410

Nota traducătorului

Prezenta ediție reprezintă traducerea din limba greacă veche a ediției Noului Martirologhion, de Sfântul Preacuvios Nicodim din Sfântul Munte Athos, ediția a II-a, tipărită cu sprijinul lui S.K. Skatharos, Atena, 1856. Datorită contextului istoric, ni s-a părut oportun să nu întârziem publicarea unui astfel de proiect inedit – prezentarea vieții unor noi-mucenici mai puțin sau deloc cunoscuți în spațiul editorial românesc – și am lăsat traducerea slujbelor acestora (scrise de diverși autori, nu doar de Sfântul Nicodim) pentru o noua ediție adăugită.

Mircea Stefan

Prolog

Binecuvântat și slăvit să fii întru toți veci, Doamne Iisuse Hristoase, Care, în timpul lui Ponțiu Pilat, „ai mărturisit mărturisirea cea bună” (1 Tim. 6, 13) și cu dreptate ești și ai fost numit primul mucenic și începătura tuturor purtătorilor de chinuri, fiindcă ai binevoit ca și în aceste vremuri din urmă să se ivească noi mucenici care să pătimească pentru numele Tău!

O astfel de doxologie mulțumitoare este dator să înalțe din inimă oricine ia în mâinile sale această nou tipărită carte spre a o citi și a o înălța nu o singură dată sau de două sau de trei ori, ci de atâtea ori, câte nume de mucenici sunt cuprinse în ea. Căci cum nu ar fi drept să slăvească cineva de mii de ori pe Domnul, aflând, prin citirea acestei cărți, că și acum, în vremurile noastre, răsar, din diferite locuri ale lumii, pe tăria cea înțelegătoare a Bisericii, ca niște stele noi și o împodobesc pe aceasta noii purtători de chinuri ai lui Hristos și ostașii cei nebiruiți și luminează plinătatea ortodocșilor cu preadulcile raze ale muceniciei și ale minunilor lor?

Cum nu ar fi lucru cuviincios a mulțumi cineva lui Dumnezeu, văzând sub asprul jug și sub robia celor care stăpânesc acum atâția purtători de chinuri, care, pentru libertatea și demnitatea credinței noastre creștine, au disprețuit bogăția, slava, plăcerile și orice fel de desfătare trupească și s-au predat pe ei înșiși, de bunăvoie, morții? Cum nu ar fi lucru vrednic să slăvească fiecare pe Dumnezeu, văzând cum frica judecății viitoare sporește atât de mult în acești viteji mucenici, cum râvna pentru bunătățile cerești biruiește în ei, cum credința se întărește

în sufletele lor, cum nădejdea sporește în mintea lor, cum focul iubirii dumnezeiești se aprinde atât de tare în inimile lor, încât îi face să alerge fericiți spre mucenicie ca niște oi spre jungiere și să socotească chinurile drept ospăț, închisoarea palat, legăturile niște podoabe de aur, necinstea drept cinste, suferința odihnă, para focului ca o rouă răcoritoare, ascuțișul sabiei ca un lucru de nebăgat în seamă și, în cele din urmă, moartea cumplită drept viață veșnică?

Și toate acestea când? Tocmai când frica de Dumnezeu a lipsit, când credința a slăbit, când nădejdea s-a împușinat. Când toate acestea? Tocmai când virtutea a dispărut și răutatea a prisosit, când legea nu a mai fost luată în seamă și Evanghelia a rămas neîmplinită, când toți au început să caute ale lor și nu cele ale lui Hristos, după cum spune și Apostolul (Filip. 2, 21), și, mai simplu fie spus, tocmai atunci când fărădelegea s-a înmulțit și iubirea s-a răcit, după cuvântul Domnului: „din pricina înmulțirii fărădelegii, iubirea multora se va răci” (Mt. 24, 12).

Și, într-adevăr, aceasta este o minune asemenea aceleia când cineva ar vedea în miezul iernii flori de primăvară și trandafiri, când cineva, într-o noapte adâncă, ar vedea zi și soare, când într-un întuneric ce poate fi pipăit ar vedea lumini preastrălucitoare, în vremea robiei libertate și în vremea neputinței de acum putere mai presus de fire. De aceea sunt nevoit să spun că această schimbare este, fără urmă de îndoială, a dreptei Celui Preaînalt (Ps. 76, 10), acesta este degetul lui Dumnezeu (Ieș. 8, 19), aceasta este dumnezeiasca putere care întru slăbiciune se desăvârșește (II Cor. 12, 9).

Dacă cineva întreabă de ce a binevoit Dumnezeu să se ivească acești noi mucenici în vremurile de acum, răspund că s-a întâmplat aceasta din cinci motive:

1. pentru a se face o înnoire a întregii credințe ortodoxe;
2. pentru ca aceia care sunt de altă credință să rămână fără cuvânt de îndreptățire în Ziua Judecății;

3. pentru a fi, pe de o parte, spre slava și lauda Bisericii Răsăritene și, pe de altă parte, spre muștrarea și rușinarea celor ce cred altfel decât ea;

4. pentru a fi pildă de răbdare tuturor creștinilor ortodocși care sunt chinuiți sub jugul greu al robiei.

5. (și cel din urmă motiv) pentru a încuraja și a îndemna spre imitarea în faptă a sfârșitului lor mucenicesc pe toți creștinii care sunt nevoiți să mărturisească în diferite împrejurări și, mai ales, pe cei care au ajuns să se lepede de credința ortodoxă.

Voi argumenta cele cinci motive, unul câte unul, în acest prolog, și de aceea rog ca cititorii să aibă răbdare.

Primul motiv. Acești noi mucenici sunt o înnoire a întregii credințe ortodoxe, deoarece timpul și vremea au această însușire naturală, de a face pe cele noi vechi, iar pe cele ce sunt deja vechi să le arunce, prin trecerea lui, într-un adânc al necredinței și al uitării, și într-atât să le îmbătrânească și să le șteargă, ca și cum nu ar fi avut loc niciodată, iar „ceea ce se învechește și îmbătrânește aproape-i de piere” (Evr. 8, 13).

Acum, creștinii veacului acestuia, când aud din Istoria bisericească despre pătimirile și chinurile pe care le-au răbdat pentru numele lui Hristos Sfinții Dimitrie, Gheorghe, Teodor, Iacov și, în general, toți preavitejii mucenici care au fost de la Hristos până la Marele Constantin, și sunt nevoiți să le creadă pe acestea ca fiind adevărate, după cum au și datoriat față de credința care, după Pavel, „este dovada lucrurilor celor nevăzute” (Evr. 11, 1), intervenind totuși vechimea timpului și perioada atât de lungă ce s-a scurs de atunci până acum, se poate ca unora să le provoace dacă nu o necredință, cel puțin o nedumerire și o ezitare, întrebându-se cum, oare, acei oameni, care din fire erau slabi și fricoși, au răbdat atâtea și atâtea chinuri îngrozitoare și înfricoșătoare. Însă acești noi mucenici ai lui Hristos care L-au mărturisit în arena lumii, pe de o parte, dezrădăcinează din inimile creștinilor orișice fel de nedumerire și ezitare, iar pe de altă parte, sădesc și înnoiesc în acestea

credința neclintită în mucenicii din vechime. Și așa cum mâncarea proaspătă întărește toate trupurile care sunt slăbite de foame, așa cum ploaia înviorează acei copaci care au fost uscați de arșiță, așa cum a doua ridicare a aripilor îl întinerește pe vulturul îmbătrânit – „înnoi-se-vor ca ale vulturului tinerețile tale” (Ps. 102, 5) –, tot așa și acești noi mucenici întăresc și, în același timp, înviorează și înnoiesc credința ofilită și îmbătrânită a creștinilor de astăzi.

De aceea, creștinii de azi nu se mai îndoiesc, fiindcă acele chinuri pe care le-au suferit mucenicii din vechime și despre care au luat cunoștință numai prin auzire, chiar pe acestea le văd acum cu înșiși ochii lor că sunt îndurate de acești noi mucenici ai lui Hristos. Și e așa după cum zice proverbul: „Ochii sunt mai vrednici de crezare decât urechile”. Ce zic eu că numai le văd? Mulți creștini de astăzi i-au avut prieteni, pe când încă mai trăiau, pe mulți dintre acești noi mucenici și de multe ori au stat la masă, mâncând și bând împreună cu ei, și la mucenicia lor au fost prezenți, și sfântul lor sânge și hainele lor le-au împărțit spre sfințire și le păstrează până acum ca pe niște odoare de mult preț, și cu propriile lor mâini le-au îngropat cinstitele moaște. Astfel au fost încredințați, prin acești noi mucenici, că cele relatate despre mucenicii din vechime sunt adevărate sau, mai bine spus, văd pe mucenicii din vechime mărturisind și acum sub chipul noilor mucenici și că se arată din nou în lume un al doilea Gheorghe, un al doilea Dimitrie, noi Teodori, și nu numai prin asemănarea numelor, ci mai degrabă prin asemănarea chinurilor suferite.

Însă noii mucenici nu se opresc numai aici, ci, pe lângă acestea, înnoiesc în inimile creștinilor de astăzi și propovăduirea Sfinților Apostoli, încredințează valabilitatea dumnezeieștii Evanghelii și adevăresc dumnezeirea lui Iisus Hristos, cum că Acesta este Fiu adevărat al lui Dumnezeu, deoființă cu Tatăl cel fără de început și cu Duhul cel de Viață Făcător al Său, și propovăduiesc marea taină a Sfintei Treimi, și, mai simplu

fie spus, pecetluiesc întreaga credință ortodoxă a creștinilor nu numai prin cuvinte, ci mai ales prin prea înfricoșătoarele chinuri pe care le-au suferit, prin însuși sângele și moartea lor mucenicească. Așadar, după cum de demult toiagul lui Moise, fiind mai întâi toiag, mai pe urmă s-a schimbat în șarpe – „și a aruncat toiagul jos, și toiagul s-a făcut șarpe” (Ieș. 4, 2) –, tot într-acest chip și credința lui Hristos din vremea Sfinților Apostoli și mucenici fiind fierbinte, pentru că era la început, s-a schimbat mai apoi, din pricina trecerii timpului, într-o credință puțină și căldicică. Dar după cum Moise a prins șarpele de coadă, și șarpele s-a făcut din nou toiag – „și a întins mâna și l-a apucat de coadă, și-n mâna lui s-a făcut toiag” (Ieș. 4, 4) –, tot așa și Dumnezeu, rânduind ca în aceste vremuri de pe urmă să se ivească noi mucenici, a adevărit prin ei, iarăși, caldă și înnoită, credința cea de aproape 2000 de ani, câți sunt de la Hristos până la noi, și, în același timp, i-a arătat înnoire a întregii credințe ortodoxe.

Al doilea motiv. Acești noi mucenici îi vor arăta fără cuvânt de îndreptățire pe cei de altă credință în Ziua Judecății, deoarece, așa cum puțină plămădeală amestecată cu multă făină îi transmite puterea ei de dospire aceleia și se face pe de-a-ntregul aluat, tot așa a rânduit Dumnezeu ca să fie amestecați câțiva credincioși cu mulți din cei de altă credință, pentru a le transmite credința ortodoxă și a-i aduce la cunoștința adevărului. Așa ne încredințează și dumnezeiescul Ioan Gură de Aur, că „de aceea a și amestecat (Dumnezeu) pe cei ce cred în El cu mulțimea oamenilor, ca să dăm și celorlalți priceperea noastră” (*Omilia a 46-a la Matei*). Cu siguranță, mai ales acest lucru a rânduit Dumnezeu să se facă prin acești noi mucenici, fiindcă aproape toți dintre ei, născându-se și crescând între mulțimile celor de altă credință – chiar ultimul crescând înaintea stăpânilor și judecătorilor lor –, au propovăduit cu multă bărbăție credința creștinilor ca fiind neînșelată și adevărată, iar pe Iisus Hristos l-au mărturisit cu mare glas drept Fiul al lui Dumnezeu

și Dumnezeu adevărat, „înțelepciunea și cuvântul lui Dumnezeu, prin Care toate s-au făcut” (In 1, 2). Această mărturisire a lor au pecetluit-o nu numai prin vărsarea propriului lor sânge, ci mai degrabă prin felurite minuni pe care le-a săvârșit Dumnezeu prin ei atât în timpul muceniei, cât și după săvârșirea ei.

Nu mai zic că mulți dintre mucenicii aceștia, fiindu-le milă de pierzania celor de altă credință, au mers chiar din această pricină la mucenie și le-au propovăduit adevărul, învățându-i să părăsească întunericul în care se află și să alerge la lumina cinstirii și credinței lui Hristos pentru a nu fi osândiți în focul nestins al gheenei.

Dar nenorociții de ei, orbiți de stăpânitorul întunericului acestui veac și de patimi, nu au putut să-și deschidă ochii înțelegători și să vadă adevărul Evangheliei și al credinței creștinilor, după cum zice Pavel: „dumnezeul acestui veac a orbit mințile necredincioșilor pentru ca ei să nu vadă lumina Evangheliei slavei lui Hristos” (II Cor. 4, 4), de aceea vor rămâne fără cuvânt de îndreptățire în Ziua Judecării, pentru că, deși au auzit propovăduirea acestor noi mucenici și au văzut atâtea și atâtea chinuri înfricoșătoare, precum și minunile săvârșite de Dumnezeu prin ei, n-au crezut, ci au rămas în continuare în întuneric, „fiindcă răutatea lor i-a orbit cu totul și nu au cunoscut tainele lui Dumnezeu” (Înț. Sol. 2, 2).

Și, pe de o parte, acești noi mucenici îi vor învinui și îi vor judeca, așa cum și Moise îi va învinui atunci pe evrei – „este cine să vă învinuiască: Moise” (In 5, 45) –, și cei doisprezece Apostoli vor învinui cele douăsprezece seminții ale lui Israel (Mt. 19, 28), iar pe de altă parte, Dumnezeu Se va arăta drept întru cuvintele Sale, după cum spune David, și va birui când va judeca prin acești mucenici ai Lui, după cum și în Evanghelie este scris că „înțelepciunea s-a dovedit dreaptă din faptele ei” (Mt. 11, 19). E ca și cum le-ar spune acele cuvinte evanghelice: „Dacă nu v-aș fi vorbit prin acești mucenici ai Mei,

păcat n-ați fi avut. Dar acum nu mai aveți cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul vostru” (In 15, 22).

Al treilea motiv. Acești mucenici sunt, pe de o parte, slava și lauda Bisericii Răsăritene, iar pe de altă parte, musturarea răucredincioșilor, deoarece, pe lângă alte nume rele pe care le-au dat acești luptători împotriva Bisericii, au mai adăugat, imputând, și aceasta cum că nu a mai dobândit nici un sfânt sau mucenic nou. Să se rușineze, așadar, aceștia; să se rușineze cu rușine veșnică, văzând acum, prin această carte, Biserica Răsăriteană îndreptată și populată nu cu unul sau cu doi, sau cu trei noi mucenici, ci cu o mulțime de noi mucenici (nepunând la socoteală și mulțimea noilor cuvioși și sfinți care au strălucit în diferite locuri și timpuri, în anii mai de pe urmă, în Biserica Răsăriteană, ceea ce nu reprezintă, în fapt, scopul cărții de față), care nu sunt cu nimic mai prejos decât vechii mucenici nici în privința curajului înaintea tiranilor, nici în mărturisirea credinței, nici în privința chinurilor suferite, nici în cea a minunilor și semnelor săvârșite, ci în toate acestea se aseamănă celor din vechime.

Aceia au pățimit pentru credința în Sfânta Treime? Aceștia la fel. Aceia și-au vărsat sângele pentru numele și dumnezeirea Domnului nostru Iisus Hristos? Și aceștia au făcut întocmai (ca să nu spun că aceștia au ceva în plus față de aceia, fiindcă cei din vechime s-au luptat împotriva politeismului și a idolatriei, care este o rătăcire evidentă și care cu greu putea amăgi o minte înțelegătoare, pe când aceștia s-au luptat împotriva monoteismului celor de altă credință, care este o rătăcire ascunsă și care ușor poate amăgi mintea cuiva).

Și, cu toate că acești mucenici sunt noi datorită perioadei în care au trăit, ei, pentru mucenicia lor, sunt socotiți laolaltă cu cei vechi; și, cu toate că sunt ultimii potrivit succesiunii neamului, în ceea ce privește cununile, ei sunt primii, căci Iisus Hristos, Domnul viei celei înțelegătoare a Bisericii Răsăritene, i-a chemat ca muncitori în via Sa, potrivit pildei celei din

Evangelhie (Mt. 20, 1), atât pe cei vechi, cât și pe cei noi dintre mucenici, și, începând de la primii, până la ultimii, i-a făcut egali prin faptul că le-a dat tuturor unul și același dinar, adică aleasa cunună a muceniciei și desfătarea Împărăției cerurilor.

Și binecuvântarea aceea pe care a dat-o Dumnezeu lui Israel cel de demult, de a mânca atât din roadele cele vechi, cât și din cele noi – „și veți mânca din cele vechi [...] iar pe cele vechi le veți da la o parte spre a face loc celor noi” (Lev. 26, 10) –, precum și cealaltă, prin care făgăduiește celui ce se teme de El că îi va da să-și vadă fiii și nepoții – „și-i vei vedea pe fiii fiilor tăi” (Ps. 127, 6) –, aceste binecuvântări le primește acum mai duhovnicește Sfânta Biserica Răsăriteană a lui Hristos, deoarece se îndulcește și se hrănește în chip înțelegător nu numai cu roadele vechilor mucenici, dar și cu cele noi, ale acestor purtători de chinuri de acum. Și vede Biserica născându-se duhovnicește din ea și pe primii ei fii, adică pe vechii mucenici, dar și pe fiii fiilor ei, adică pe urmașii acelora, pe noii purtători de chinuri, ale căror sfințite moaște îmbrățișându-le cu bucurie și împodobindu-se ca de nuntă cu sfântul lor sânge, ca și cu niște „cercei, brățări, vâluri, cununi, lăntișoare, cingătoare, miresme, talismane, inele, veșminte de sărbătoare, mantii, șaluri și pânzeturii subțiri”, după cum descrie dumnezeiasca Scriptură (Is. 3, 18-23), se mândrește cu ele și se împodobeste și se slăvește, și pentru ambii ei fii se bucură ca o mamă bună și iubitoare de copii, cu măreață și nespusă bucurie în cântări strigând Mirelui ei, Hristos: „Iată, poamele [...] pe cele vechi, ca și pe cele noi, doar pentru tine le-am păstrat, iubite!” (Cânt. 7, 13).

Chiar acest lucru este ceea ce îi sporește bucuria, fiindcă vede că, pe cât de repede trece timpul, pe atât de mult sporește numărul fiilor ei (fiindcă în acest an¹, într-o perioadă de nouă luni, a văzut că au înflorit în raiul cel înțelegător, ca niște trandafiri roșii și frumos mirositori, cinci noi mucenici care au

¹ Adică 1794.